

Hodnocení diplomové práce – posudek oponenta

Název práce: Lidé s mentálním postižením na trhu práce v ČR

Autorka: Krystýna Valentová

Jedním z hlavních problémů české legislativy (a často i přístupu mnoha zapojených aktérů) je nerozlišování specifík a potřeb jednotlivých druhů postižení. To si autorka plně uvědomuje. Svě téma jasně vymezuje a ve své práci neustále zdůrazňuje a plně zohledňuje specifickou situaci osob s mentálním postižením, na které se zaměřila. Dokazuje tím, že (jedině) skrze takový přístup se lze při zkoumání problematiky zdravotního postižení dostat opravdu do hloubky a vynést na světlo nové skutečnosti. Její práce je proto pro další poznání života a potřeb osob s mentálním postižením velmi cenná.

Celá práce je jasným důkazem toho, že autorka se v popisované situaci velmi dobře orientuje. Problematiku staví do všech možných souvislostí, které mohou uplatnění osob s mentálním postižením na trhu práce ovlivnit (nezmiňuje jen legislativu a přístup veřejnosti, ale také např. přístup rodičů, vzdělání, typ přiznaného invalidního důchodu apod.). A naopak – z obecně pojatých zákonů či předpisů je schopná zcela jasně vyvodit důsledky, které z nich vyplývají pro její cílovou skupinu. Na její práci bych chtěla ocenit také to, že se autorka vyhýbá užívání pojmů „mentálně postižení lidé“ nebo dokonce „mentálně postižení.“ Krystýna Valentová zásadně užívá pojem „osoby s mentálním postižením,“ čímž jasně dává najevo, že v popředí musí vždy stát člověk jako takový, nikoliv jeho postižení. To je skutečnost, kterou si mnozí autoři jiných prací bohužel stále neuvědomují a tyto pojmy mezi sebou zaměňují.

Hlavní problém – nízká účast osob s mentálním postižením na trhu práce – je definován hned v úvodu práce. Veškeré další skutečnosti pak autorka analyzuje ve vztahu k tomuto problému a prokazuje tak, že má zcela jasnou představu o tom, kam chce svou práci směřovat. Cílem celé práce je analyzovat současnou politiku zaměstnanosti ve vztahu k osobám s mentálním postižením a zjistit, zda odpovídá požadavkům Evropské unie (str. 40). Autorka k tomu využívá různá teoretická východiska (princip integrace, koncept lidských práv, teorii lidského kapitálu a koncept ucelené rehabilitace), čímž opět dokazuje schopnost zasadit problém do širších souvislostí. Také metody, které zvolila (sekundární analýzu dat, studium problémů, analýzu aktérů a provedení rozhovorů s několika aktéry), vhodně využívá k tomu, aby stanovených cílů skutečně dosáhla. Menší výhradu mám pouze ke ztvárnění studium problémů, který postrádá přesnější označení vztahů mezi hlavním problémem a jeho příčinami a důsledky. Nejasný je také důvod jeho rozdělení do dvou schémat.

Formální zpracování celé práce zcela odpovídá požadavkům kladeným na diplomovou práci. Práce je přehledně a logicky strukturována, jazykové zpracování je na výborné úrovni. Je napsána bez chyb a překlepů.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit jako výbornou.